

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

bpost
PB-PP1
BELGIË - BELGIQUE

| AFGIFTEKANTOOR BRUSSEL X | JAARGANG 79 | P806000 | 08 | WEST-VLAANDEREN | 27.04.2023 | MAANDELIJKE UITGAVE | VOLGEND NR 11.05.2023

GERDS VERZEKERAAR ERKENT AL ZES JAAR
ZIJN ARBEIDSONGEVAL NIET

Jaarlijks 3 000 onterecht geweigerde arbeidsongevallen in België

Holocaustoverlever
Simon Gronowski:
Maak van 8 mei
weer een feestdag

Vrouwen
doen het
zware werk

Factcheck:
Een vuilnisman
sterft vroeger

West-Vlaanderen
In de bres voor
kmo-werknemers

Het rammelt

De verdeling van de vermogens van de Belgische gezinnen is aanzienlijk ongelijker dan de ramingen die tot nu zijn gepubliceerd. Dat blijkt uit het ondernemingsverslag van de Nationale Bank. De tien procent rijkste gezinnen had de voorbije jaren 57 à 58 procent van het totale netto-vermogen in handen en de twintig procent rijksten 70 tot 72 procent.'

Het was zakenkrant De Tijd die midden april met die cijfers uitpakte. Dat siert de krant. Want ze weten daar ook dat die cijfers het debat over een vermogens(winst)belasting opnieuw zullen oppoken. En dat op het moment dat het *moneytime* wordt voor de belastinghervorming van minister Van Peteghem.

Of de kapitaalcrachtige lezers van De Tijd zich veel zorgen hoeven te maken over de invoering van een vermogens(winst)belasting, dat valt nog te bezien. Om eerlijk te zijn, ze zouden zich pas echt zorgen moeten maken als dat niet gebeurt. Want als ongelijkheid groeit, is

dat slecht nieuws voor iedereen. Ook voor de rijken. Een grote groep mensen heeft dan te weinig koopkracht. En de kleine groep die een groot stuk van de rijkdom bezit, investeert dat geld in speculatieve beleggingen of parkeert het geld in het buitenland. Dat leidt onherroepelijk tot grote maatschappelijke spanningen. En dat moment zou stilaan wel eens kunnen aanbreken, ook in dit rijke landje.

Na de Tweede Wereldoorlog hebben nagenoeg alle Belgen meer welvaart gekregen. Door sterke vakbonden die loonsverhogingen konden afdwingen, door een sterke sociale zekerheid die bescherming biedt bij tegenslag in het leven en bij pensioen, door de rol van overheid als dienstverlener en als herverdelers. Maar dat systeem begint serieus te rammelen. De loonwet van 1996 die verstrengd werd in 2017 maakt loonsverhogingen haast onmogelijk. De bescherming die de sociale zekerheid biedt, wordt alsmaar minder door opeenvolgende besparingen. Hetzelfde verhaal geldt voor zowat alle openbare diensten, van gezond-

→ Foto ID / Hendrik Braet

heidszorg over onderwijs tot veiligheid. En dat terwijl werknemers een groot stuk van hun loon afdragen via belastingen. En grote vermogens nog steeds de dans ontspringen.

De onvrede hierover groeit. Dat leidt tot een gepolariseerde samenleving, wat zich ook politiek vertaalt. Terwijl om de hoek enorme sociale uitdagingen zoals armoede, de vergrijzing en de klimaatcrisis staan. Het wordt hoog tijd dat we de urgentie van deze onevenwichtige situatie inzien. En ze oplossen. Ik hoop dat de regering hiervoor de kracht en de moed vindt. ■

Marc Leemans,
Voorzitter ACV

SECTORALE ONDERHANDELINGEN

Wachten op de koopkrachtpremie

Als afwijking op de loonnorm voor 2023-2024, die bepaalt dat de lonen niet mogen stijgen bovenop de indexering, bedacht de regering-De Croo vorig jaar de koopkrachtpremie. Die heeft de regering sindsdien moeten bijsturen, na een bijzonder kritisch advies van de Raad van State. Intussen buigt het federaal parlement zich over het wetsontwerp dat nog gestemd moet worden, omdat een wettelijke basis op dit moment nog ontbreekt.

De koopkrachtpremie zal enkel kunnen worden uitbetaald in de vorm van consumptiecheques, en enkel voor de werknemers van bedrijven die goed presteren. 'Maar omdat er oorspronkelijk zo goed als geen beperkingen zouden gelden over waar en waarvoor die konden gebruikt worden, vond de Raad van State dat er nog nauwelijks verschil is met loon dat uitbetaald wordt. Daarom wordt de geldigheid van de cheques alsnog

beperkt tot de producten en diensten die je vandaag al met je eco- en maaltijdcheques kunt kopen', verklaart hoofd van de ACV-studiedienst Chris Serroyen.

'De premie kan via de sector-cao's enkel worden toegepast in bedrijven met goede winstcijfers in 2022 en kan oplopen tot 750 euro als de winst uitzonderlijk hoog was. Voor bedrijfs-cao's is de voorwaarde soepeler, daar volstaan *behoorlijke resultaten* tijdens de crisis. Aan de onderhandelaars om zelf te bepalen wat hoge, uitzonderlijk hoge of behoorlijke resultaten zijn. Hopelijk laat het wettelijke kader nu niet te lang meer op zich wachten, zodat tijdig aan de sectoronderhandelingen kan begonnen worden. Al blijft het ook nog wachten op de winstcijfers van de bedrijven voor 2022, die nodig zijn voor de toekenning van de sectorale premies', aldus Serroyen. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be - **Abonnementen** jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 - **Verantwoordelijke uitgever** Bart Vannelbosch - **Redactie** Simon Bellens, Lies Van der Auwera, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Djoerven Ariën, Lieven Bax, Sim Geerts, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen - **Hoofdredactie** An-Sofie Bessemans, Wim Troch - **Vormgeving** Gevaert Graphics - **Druk** Coldset Printing Partners - Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

1 op de 6 arbeidsongevallen onterecht geweigerd

Het aantal aangiftes van arbeidsongevallen dat door de verzekeraars geweigerd wordt, is de laatste jaren enorm gestegen. In 1985 ging het om 2,2 procent, in 2021 om maar liefst 14,6 procent. Uit onderzoek van Fedris – het federaal agentschap voor arbeidsongevallen en beroepsziektes – blijkt dat meer dan een op de zes van die weigeringen onterecht is. Voor de ernstige ongevallen gaat het zelfs om bijna een op de vijf.

– Tekst **Djorven Ariën** – Foto **Mine Dalemans**

Om van een arbeidsongeval te kunnen spreken, moet het gaan om een plotse gebeurtenis tijdens of op de weg van of naar je werk, die schade veroorzaakt: een fysiek of mentaal letsel. De verzekeraar (of overheid in de publieke sector) neemt zelf de beslissing of een aangifte van een arbeidsongeval aanvaard dan wel geweigerd wordt. Als je niet akkoord gaat met een weigering kun je via Fedris en

indien nodig via de arbeidsrechtbank beroep aantekenen tegen deze beslissing.

Voor het slachtoffer van een arbeidsongeval kan een weigering ernstige gevolgen hebben, ook financieel. Fedris voert daarom jaarlijks een controle uit op een deel van de geweigerde arbeidsongevallen om te kijken of die al dan niet terecht geweigerd werden.

4 000 dossiers per medewerker

Fedris onderzoekt jaarlijks slechts een klein deel van alle geweigerde arbeidsongevallen (de laatste drie jaar was dit gemiddeld zo'n 15 procent). Uit goede bron vernam Visie dat Fedris vandaag beschikt over 1,5 voltijdse inspecteurs en vier voltijdse administratieve krachten om zijn onderzoek naar de geweigerde arbeidsongevallen uit te voeren. Met gemiddeld meer dan 24 000 geweigerde

arbeidsongevallen per jaar in de afgelopen jaren zou dit neerkomen op meer dan 4 000 dossiers per jaar per voltijds medewerker.

Het ACV simuleerde hoeveel onterechte weigeringen er zouden zijn als Fedris alle geweigerde arbeidsongevallen zou onderzoeken. Die berekening leert dat jaarlijks gemiddeld bijna 3 000 werknemers en ambtenaren het slachtoffer worden van een onterecht niet-erkend arbeidsongeval.

Wangedrag verzekeraars

'Jaarlijks blijven dus duizenden slachtoffers van een arbeidsongeval in de kou staan', zegt Stijn Gryp, hoofd Dienst Onderneming ACV. 'Het ACV wil dat alle geweigerde arbeidsongevallen door Fedris onderzocht worden. Zo weet elk slachtoffer of Fedris de weigering terecht of onterecht vindt en kan het slachtoffer

De verzekeraars innen de premies, maar schuiven de lasten door naar de ziekteverzekering

– STIJN GRYP

Onderhoudsmecaniciën Gerd Ennekens had een zwaar arbeidsongeval.
De verzekeraar weigert al meer dan zes jaar enige terugbetaling.

'De arts van de verzekering noemde mij eigenlijk een leugenaar en een profiteur. Dat ging er bij mij niet in.'

Bij het losmaken van een as van een grote kraan hanteerde ik een heel zware voorhamer. Ik maakte een slingerbeweging en er schoot iets in mijn schouder waardoor ik geen kracht meer had. Ik probeerde door te werken, want ik dacht dat het een verrekking was en ik kan wel wat pijn verbijten. Maar de pijn bleef en ik ben dan toch naar de dokter gegaan. Op een echo was niets te zien. De dokter ging ervan uit dat het een ontsteking was en ik moest het laten rusten. Het beterde echter niet, ook niet met kinesitherapie. Na een maand wilde ik weer gaan werken, maar de dokter van het werk gaf me geen toelating na een onderzoek. Bij een NMR-scan bleek dat de meniscus volledig was afgescheurd. Ik moest meteen geopereerd worden. Na een

vijftal maanden kon ik weer aan het werk.' 'Toen ik thuis zat kreeg ik te horen dat de verzekeraar mijn arbeidsongeval betwistte. De controlearts van de verzekering zei me dat mijn ongeval thuis had plaatsgevonden en dat ik snel was komen werken. Hij schreef dat zwart op wit en noemde mij dus eigenlijk een leugenaar en een profiteur. Dat ging er bij mij niet in. Zeker niet omdat na de scan de dokter zag dat het letsel een direct gevolg was van de slingerbeweging. Ik besliste om dat niet zo te laten en nam dan contact op met het ACV. Het is sinds 2016 al een paar keer voor de rechtbank gekomen en elke keer in mijn voordeel uitgesproken, maar telkens ging de verzekering in beroep. Dat straatje is nog altijd zonder

einde. Frustrerend, maar ik geef niet op, want ik sta recht in mijn schoenen. Bij de laatste uitspraak bevestigde het Arbeidshof dat ik een blijvende arbeidsongeschiktheid heb van drie procent en een volledige arbeidsongeschiktheid had voor de maanden dat ik thuis was. Maar nu wil de verzekeraar dat blijkbaar ook weer aanvechten.'

'Ik heb zeven maanden minder loon ontvangen, ik ben verlof kwijtgespeeld en kreeg nog niets van mijn invaliditeit. De verzekeraar blijft weigeren om dit te betalen. Het gaat om meer dan 10 000 euro. Maar meer nog gaat het mij om het principe. Ik doe al 26 jaar graag mijn werk, en bij het eerste voorval gaat de verzekering beweren dat ik een profiteur ben. Dat is toch onvoorstelbaar?' ■

eventueel zelf stappen ondernemen wanneer de verzekeraar het oordeel van Fedris niet volgt. Door alle weigeringen te onderzoeken krijgen we ook een zicht en hopelijk ook meer grip op wangedrag bij sommige verzekeraars. Dat wangedrag bestaat jammer genoeg, en ik heb soms de indruk dat er een verdienmodel achter zit. Uit informele bron weet ik bijvoorbeeld dat er bij bepaalde verzekeraars meteen alarmbellen afgaan bij arbeidsongevallen die plaatsvinden op maandagochtend op weg naar het werk, zonder getuigen. Vroeger kreeg het slachtoffer vaak nog het voordeel van de twijfel. Nu wordt zo'n ongeval bijna altijd geweigerd. We zien ook onverklaarbaar grote verschillen tussen de verzekeraars bij die arbeidswegongevallen.'

Meer middelen voor Fedris

'Om alle geweigerde arbeidsongevallen te kunnen onderzoeken, moet Fedris

uiteeraard meer mensen en middelen krijgen. Het ACV pleit voor een financiering door de verzekeraars met een heffing op elk geweigerd ongeval. Op die manier moet Fedris snel de middelen hebben om de verzekeraars te controleren op alle weigeringen. Daarnaast kan ook de overheid bijspringen. Een investering in Fedris zal namelijk een kostenbesparing opleveren voor zowel de sociale zekerheid, het slachtoffer dat zelf niet moet opdraaien voor de geleden schade als voor de werkgevers. Bij een geweigerd ongeval komt het slachtoffer vaak ten laste van de ziekteverzekering en moet de werkgever instaan voor het gewaarborgd loon. De verzekeraars innen de verzekeringspremies, maar schuiven de kosten door naar de ziekteverzekering, het slachtoffer en de werkgever.'

Volgens Gryp is ook een tweede ingreep noodzakelijk en bovendien eenvoudig te nemen: 'Slachtoffers moeten onmiddellijk

en gelijktijdig met de verzekeraar een kopie krijgen van de arbeidsongevallen-aangifte die de werkgever heeft gedaan. Dat is nu niet het geval. Zo weten zij onmiddellijk of de aangifte effectief gebeurde en kennen ze de inhoud ervan. Alleen zo kunnen slachtoffers nagaan of de aangifte meteen alle nodige elementen bevat en een waarheidsgetrouwe weergave is van het ongeval. Klopt de beschrijving van het ongeval? Werden de namen van de getuigen doorgegeven? Klopt de opgave van de letsels? Als er info ontbreekt, kun je onmiddellijk reageren. Zo worden onnodige weigeringen voorkomen. Daarnaast is het uiteraard ook een basisrecht van elk slachtoffer om te weten wat de werkgever over zijn of haar arbeidsongeval communiceert aan de verzekeraar.' ■

Vrouwen doen het zware

Voor het eerst rapporteren vrouwen in België meer fysiek zware taken op het werk dan mannen. Wellicht zit het toenemende belang van zorgberoepen daar voor iets tussen. Maar dat komt niet zonder gezondheidsrisico's. 'We moeten de trend van ziekmakend werk keren.'

– Tekst **Simon Bellens** – Illustratie **Rutger Van Parys**

Uit nieuwe cijfers over arbeidskwaliteit in België blijkt dat vooral vrouwen fysiek zware handelingen verrichten op het werk. Denk aan patiënten of ouderen optillen voor verzorging, of alsmaar een ladder open en afgaan om te poetsen. Gemiddeld rapporteren vrouwelijke werknemers een fysieke werkzwaarte van 28 procent, tegenover 23,6 procent voor mannen.

De cijfers zijn afkomstig van de vijfjaarlijkse Europese enquête naar arbeidsomstandigheden en jobkwaliteit. Daarvoor bevroegen onderzoekers in België ruim 4 000 werknemers. Ook het verschil tussen korter en langer geschoolde werknemers is markant: langgeschoolden geven een fysieke werkzwaarte aan van 20,9 procent, bij werknemers zonder middelbaar diploma ligt die score zo'n twee derde hoger, met 34 procent. Bovendien nemen sinds 1995 zowel de fysiek

zware als de repetitieve handelingen toe in het werk. Nooit eerder rapporteerden Belgische werknemers zoveel fysiek zwaar en zich herhalend werk.

Vergrijzing

Onderzoeker aan de KU Leuven Céline Detilleux was verrast door de cijfers. 'Tot 2015, de vorige bevraging, waren het veeleer mannen die fysiek zwaar werk uitvoerden. Wellicht biedt het toenemende belang van zorgberoepen, waarin vrouwen sterk oververtegenwoordigd zijn, een verklaring. Anderzijds weten we uit eerder onderzoek dat zware, traditioneel mannelijke beroepen de laatste decennia vaker vervangen zijn door machines.'

Al maakt Detilleux wel de bedenking dat de enquête is afgenomen tijdens de coronapandemie, en dat de hoge druk op de zorgsector destijds de resultaten vertekend kan hebben. 'Ik ben benieuwd of deze evolutie zich doorzet.

Maar door de vergrijzing neemt het belang van zorgberoepen nog toe.'

Hoe dan ook werpen de cijfers een dubbelzinnig licht op de arbeidsmarkt. Door technologische vooruitgang en de verschuiving van arbeiders- naar bediendenbanen moeten zware en repetitieve taken net afnemen, verwachten onderzoekers. Het onderzoek naar arbeidskwaliteit toont inderdaad dat banen met zware en repetitieve taken uit de arbeidsmarkt verdwijnen, maar toch rapporteren werknemers gemiddeld meer zwaar en herhalend werk.

'Dat wijst erop dat die negatieve arbeidskenmerken in bestaande, of mogelijk nieuwe banen toenemen', zegt ACV-expert welzijn op het werk Maarten Hermans. 'Technologische vooruitgang zorgt dus niet automatisch voor werkbaar werk. De Vlaamse Werkbaarheidsmonitor toonde recent een duidelijke stijging van de werkdruk sinds 2004. In zorg- en onderwijsfuncties is die de laatste vijftien

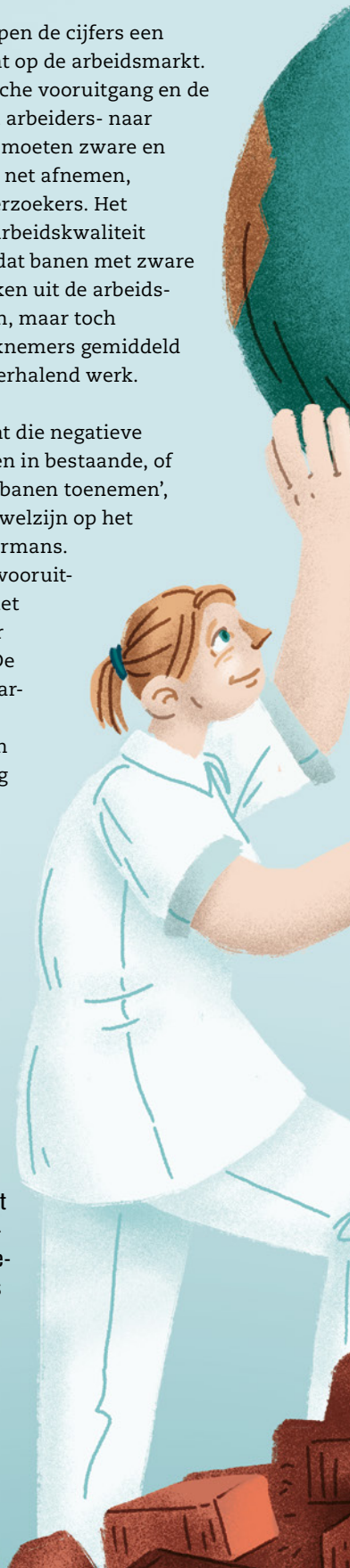
Anna Przybylska (41)
huishoudhulp in de dienstenchequesector

'Na 13 jaar als poetshulp zijn de rugklachten onvermijdelijk, en ik ben niet de enige. Een tijdje geleden was het zo erg dan ik niet eens kon slapen of blijven zitten. Ik begrijp niet hoe ik het volhield om te blijven werken. Het zwaarst vind ik vloeren schoonmaken. Lang gebogen werken, voden uitwringen, dweilen, en dat meerdere keren per dag. In de winter barsten je handen open van de kou nadat ze een dag in het sop zaten. En als je dan thuiskomt, wacht daar hetzelfde werk.'

Linda Roosen (60)
nachtverpleegkundige

'Die zware bedden verplaatsen! Dat blijft veeleisend, en als een patiënt dringend naar intensieve zorgen moet, is er geen tijd om aan de belasting van je knieën of schouders te denken. Aan een hernia twee jaar geleden heb ik verdoofde tenen overgehouden. Maar op dertig jaar tijd is het werk vooral mentaal zwaarder geworden, adempauzes worden steeds zeldzamer. Nochtans zorgen die na een intens moment, zoals een overlijden, net voor de veerkracht om verder te gaan. Belangrijk, want we blijven mensen die werken met andere mensen, en als ik een patiënt kan helpen, geeft me dat nog steeds veel energie.'

werk

jaar met liefst 50 procent gestegen. Als een verpleegkundige vroeger 's ochtends één patiënt in bad moest helpen, zijn dat er vandaag misschien vier, zonder voldoende pauze.'

Spier- en skeletpijnen

De stijging van fysiek zwaar en herhalend werk heeft een maatschappelijke weerslag. Handelingen zoals zware lasten dragen, mensen optillen of verplaatsen, of werken in pijnlijke en vermoeiende houdingen leiden, niet verwonderlijk, vaker tot spier- en skeletaandoeningen. 'Zo goed als alle werknemers die regelmatig werken in pijnlijke houdingen

geven na een tijd gezondheidsklachten aan', aldus Hermans.

'Voor werknemers die voortdurend mensen moeten optillen of verplaatsen, is dat bijna 90 procent. Zulke fysiek zware en repetitieve takenpakketten zijn hét recept om werknemers ziek te maken.'

De nieuwe cijfers tonen dat een recordaantal Belgische werknemers – maar liefst 72 procent – een of meerdere spier- en skeletaandoeningsgerelateerde klachten aangeeft. Ongeveer een derde van het half miljoen langdurig zieken in België lijdt aan aandoeningen als lage rugpijn, artrose, of peesontsteking. Vrouwelijke werknemers rapporteren zulke klachten ook vaker, en liefst 58,7 procent van alle langdurig zieken waren in 2021 vrouwen. Meer nog, uit ander onderzoek bleek al dat de levensverwachting in goede gezondheid voor kort en middellang geschoolde vrouwen in het eerste decennium van de 21ste eeuw afnam. Voor kortgeschoolde vrouwen met bijna vier jaar, en voor middellang geschoolde vrouwen met bijna een half jaar. Dat terwijl de levensverwachting in goede gezondheid voor mannen en in het algemeen toenam.

'Wie een minder kansrijke positie heeft op de arbeidsmarkt, zoals vrouwen, korter geschoolden, arbeiders en mensen met een migratieachtergrond, komt vaker in aanraking met ziekmakend werk', besluit Hermans. 'Werknemers met gezondheidsklachten zien het significant minder zitten om langer dan hun 60ste te blijven werken. Als de regering wil dat mensen langer aan het werk en minder langdurig ziek zijn, dan moet ze die stijgende trend van ziekmakend werk zien te keren.' ■

WERKPLEK ESSENTIËLE ARBEIDSVOORWAARDEN

Mag mijn werkgever zomaar verhuizen?

'Over het algemeen wordt de plaats van tewerkstelling als een essentiële arbeidsvoorwaarde beschouwd', vertelt Piet Van den Bergh, juridisch adviseur van het ACV. Als je werkgever een ingrijpende verhuizing aankondigt, hoef je die als werknemer dus niet zomaar te aanvaarden. Je kunt je beroepen op de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst, en een opzeggingsvergoeding opeisen. Je kunt ook naar de rechter stappen.

Maar er is een maar. "Tenzij duidelijk iets anders overeengekomen is in de arbeidsovereenkomst. Als daarin staat dat de plaats van tewerkstelling bijvoorbeeld 'provincie Limburg' is, zal de werkgever in principe zonder te veel plichtplegingen kunnen verhuizen van bijvoorbeeld Lommel naar Tongeren.'

De werkgever kan ook in de arbeidsovereenkomst opnemen dat de plaats van tewerkstelling geen essentieel bestanddeel is, maar ook dan is een verhuizing maar in een beperkte afstand mogelijk. Wat 'aanvaardbaar' is, verschilt van geval tot geval. Onder meer afstand, reisduur, vervoermiddel en werktijden spelen een rol bij die beoordeling. Als je weigert om mee te verhuizen, is het sowieso belangrijk om zo snel mogelijk te reageren.

VACATURES

ACV zoekt

- Secretariaatsmedewerker vormingdienst – Schaarbeek
- Diverse IT-profielen – Schaarbeek

ACV Brussel-Vlaams-Brabant zoekt

- Medewerkers syndicaal loket
- Medewerkers ACV-infopunt Vlaams-Brabant

ACV-GSC METEA zoekt

- Medewerker personeelsdienst Brussel
- Medewerker dienstverlening, leden en reporting

~ www.hetacv.be/jobs

Made in. **Belgium**

Ontbijt- granen van Mulder

In de productieafdeling van de kenmerkende blauwe gebouwen van Mulder waait de geur van granola ons tegemoet. Maar liefst één miljard porties gemalen, gepofte, geroosterde en gevlokte ontbijtgranen wordt hier jaarlijks verwerkt en verpakt. De favoriete keuze van de Belgen? 'Alles met chocolade, maar mensen proeven ook de prijs.'

– Tekst **An-Sofie Bessemans** – Foto's **Wouter Van Vooren**

SASKIA SOETE (48), productieplanner

'Aan ons bureau eten we wel eens ontbijtgranen als tussendoortje, in de productie gaat dat niet, want er mag geen zuivel binnen. De voedingssector heeft strenge regels. We eten bijvoorbeeld ook niet buiten als het mooi weer is, want dat kan ongedierte aantrekken. Sowieso is met een middagpauze van twintig minuten voor arbeiders de tijd krap om buiten te gaan.'

**JONAS VAN DEN ABBEELE (34),
hoofdlaborant**

'Er staat ter nagedachtenis van een overleden collega een zitbankje. Voor een andere hebben we een boom op het terrein gepland. En we zijn met alle collega's bloed gaan doneren nadat een collega verongelukte. De sfeer hier is hecht.'

ANGÉLIQUE TANT (43), operator

'Wat ik op prijs stel is dat de baas onze namen kent, je krijgt een goeiedag – ook nog vóór ik delegee was. Er is veel betrokkenheid. We hebben pakketjes ontbijtgranen verkocht voor het goede doel en zijn met een bus naar Hasselt getrokken om een cheque te geven bij het startschot van de Warmste Week.'

**DIETER VANDEPUTTE (36),
ploegchef magazijniers**

'Met een radioquiz hebben we ook al eens een optreden van Ertebrekers (band van Flip Kowlier, red.) op de werkvloer gewonnen. Ik ben hier begonnen met een uitzendcontract. De voedingsnijverheid is een vrij stabiele sector: crisis of geen crisis, mensen blijven eten. Al heeft de oorlog in Oekraïne de graanprijs fors doen stijgen. De verkoop van huismerken zit dan ook in de lift. Je merkt ook op de werkvloer zelf dat mensen niet veel over hebben.'

FEITEN

Mulder is van oorsprong Nederlands, maar kwam gaandeweg in Belgische handen. Sinds 2004 is Mulder Natural Foods gevestigd in Roeselare. Daar zijn 265 vaste medewerkers in dienst, van wie twee derde in de productieafdeling werkt. 90 procent van de 55 000 ton ontbijtgranen die jaarlijks worden geproduceerd is bestemd voor het buitenland.

1. FOLKLORE KRONINGSFEESTEN SINT-TRUIDEN MAAGDEN AAN DE MACHT

De zevenjaarlijkse Kroningsfeesten in Sint-Truiden richten dit keer de spots op twee sterke vrouwen. Sint-Truiden was de eerste stad ten noorden van de Alpen waar Maria vereerd werd. De traditionele Kroningsprocessie, waarin achttien processiegroepen het verhaal van Maria en Jezus uitbeelden, herdenkt dat verleden. Het Tongers Nieuw Theater zet op hetzelfde moment een grootse productie op van Tom Lanoyes theatertekst *Bloed en rozen*. In de catacomben van het Gallo-Romeins museum brengen zij het levensverhaal van een andere bekende maagd: Jeanne d'Arc. ■

~ De Kroningsprocessies en Avondspelen zijn gratis en vinden plaats op 2, 4, 7 en 9 juli. Jeanne D'Arc speelt van 30 juni tot 8 juli in het Gallo-Romeins museum. www.tongersnieuwtheater.be

Breintrein

		4		5		9
	8	4				2
3	1	2				8
			9	1	7	
	6	4			9	
	3					8 6
	2 7	3 6				5
		5			7	
		9				

2. TELEVISIE Weg naar werk

Calvarietocht naar een baan

De zoektocht naar werk loopt niet voor iedereen van een leien dakje, toont ook de vijfdelige docu-reeks *Weg naar werk*. Die volgt jonge nieuwkomers in hun zoektocht naar passend en aangenaam werk. Een tocht vol obstakels door hun naam, huidskleur of achtergrond. Onder leiding van filmmaker Annabel Verbeke werkten zes niet-Europese filmmakers aan de reeks, met originele muziek van Jef Neve. ■

~ Woensdag om 21u50 op Canvas of via VRT Max.

3. FESTIVAL Kunstenfestival

Werken is (een) kunst

Tijdens het Brusselse Kunstenfestival des arts nodigen enkele kunstenaars je uit om stil te staan bij het leven dat enkel in het teken lijkt te staan van werken en productief zijn. Zo wil de Indiase Amol K Patil via een gratis rol-schaatsoptreden in volkswijk Marollen, de openbare ruimte opnieuw innemen in het kader van de sociale strijd. Het Italiaanse *Il Capitale* brengt dan weer het verhaal van fabrieksarbeiders die hun fabriek bezetten na collectief ontslag. Verteld en vertolkt door de arbeiders zelf. Daarnaast neemt de Japanse theatermaakster Midori Kurata in *Family Portrait* op de korrel hoe in onze samenleving alles moet renderen, zelfs de dood, via de industrie van de levensverzekeringen. ■

~ www.kfda.be

Een vuilnisman sterft vroeger

HELAAS WAAR

Bron: Belgisch observatorium maatschappelijke ongelijkheid

Wie een beroep uitoefent waarvoor je geen of korte scholing nodig hebt, loopt meer kans om vroeger te sterven dan wie een baan uitoefent waarvoor je een diploma nodig hebt.

De gemiddelde levensverwachting in België bedroeg in 2021 gemiddeld 81,7 jaar, maar dat is lang niet voor iedereen het geval. Uit diverse studies blijkt dat wie een goeie achtergrond heeft langer leeft dan wie uit een kansarme situatie komt. Zo leven welgestelde mannen bijna tien jaar langer dan kansarme mannen. Voor vrouwen bedraagt het verschil zo'n acht jaar.

Volgens een onderzoek van het Observatorium voor Maatschappelijke Ongelijkheid is er bovendien een sterke samenhang tussen het beroep dat iemand uitoefent en de levensverwachting. Beroepen die een hoger diploma vereisen lopen volgens de onderzoekers veel minder kans om vroegtijdig te overlijden. Voor journalisten is dat 16,6 procent. Professoren spannen de kroon. Zij lopen maar liefst 46,1 procent minder kans om vroegtijdig te overlijden, terwijl vuilnisophalers

helemaal aan de andere kant van het spectrum staan. Zij hebben bijna 66 procent meer kans om vroegtijdig te sterven. Ook onder andere bouwvakkers, telefonistes, brandweerlieden en huishoudhulpelingen zitten in de gevarenzone.

Volgens de onderzoekers kan dat verklaard worden door onder andere de zware werkomstandigheden waaraan ze dagelijks worden blootgesteld. Bovendien beoordelen mensen die een beroep uitoefenen dat meer kans biedt op vroegtijdig overlijden hun gezondheid algemeen slechter. Dat bevestigt ook Maarten Hermans, expert welzijn op het werk voor het ACV: 'De beroepen waarin je het meeste risico loopt, zien we ook regelmatig terugkomen wanneer het gaat over ziekmakend werk. Door bijvoorbeeld zwaar werk uit te voeren, blootstelling aan ongezonde stoffen, stress en onzeker werk daalt gemiddeld het aantal gezonde

levensjaren. Ziekmakend werk gaat vaak ook samen met bijvoorbeeld een lager loon, wat een grote invloed heeft op je sociale positie en alle zaken die daarmee samenhangen.'

Daarin wordt hij bijgetreden door Annick De Donder, beleidsmedewerker van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. 'We zien dat wie een laag inkomen heeft in minderwaardige huisvesting terecht komt, minder gebruik kan maken van gezondheidszorg en een minder sterk sociaal vangnet heeft dat kan helpen bij onder andere langdurige ziekte. De enige manier om die vicieuze cirkel te breken is om de sociaal ongelijke verdeling van gezondheid en welzijn effectief te verminderen. Dat moet veel nadrukkelijker op de agenda komen van het beleid, met een structurele aanpak.' ■

Piet Van den Bergh
Juridisch adviseur ACV

Mag ik een veiligere, maar langere weg van en naar het werk nemen?

'Dat hangt in eerste instantie af van de – vaak sectorale – cao op dat vlak. Het gebeurt bijvoorbeeld wel eens dat die cao's een bepaalde routerplanner nemen als vertrekbasis, of bijvoorbeeld de kortste afstand. In de meeste gevallen wordt niet gespecificeerd hoe de afstand moet worden berekend. Dan geldt dat de werkgever verplicht is om arbeidsongevallen te vermijden, en zeker de herhaling ervan te voorkomen. En eigenlijk is dat ook in de andere gevallen zo.'

'Aangezien een arbeidsongeval als arbeidsongeval geldt, geldt die verplichting ook voor het traject woon-werkverkeer met de fiets. De werknemer organiseert in eerste instantie zelf zijn woon-werkverkeer. Het zou wel ingaan tegen de verplichtingen van de werkgever mocht die zijn werknemers onveilige routes opdringen voor het woon-werkverkeer. Een dergelijke houding druist in tegen de Codex Welzijn. Dus: een werkgever kan uiteindelijk niet weigeren om de veiligere route te vergoeden. De veiligste weg is immers de beste om arbeidsongevallen te vermijden.'

'Bovendien mag je op weg van en naar het werk ook een omweg maken om je kinderen van of naar school te brengen, of om langs de winkel te rijden. De extra kilometers die je daarvoor doet, moet je werkgever evenwel niet vergoeden.' ■

Maak van 8 mei weer een feestdag

Bij wie doet 8 mei nog een belletje rinkelen? 8 mei 1945, de dag waarop de nazi's werden verslagen in WOII, ligt bij velen diep in het geheugen. Ellen De Soete, kinderbegeleidster en dochter van het verzet, maakt er een zaak van om hier weer een officiële feestdag van te maken en richtte de 8 mei-coalitie op. In Simon Gronowski, het joodse kind dat als bij wonder ontsnapte uit het twintigste konvooi richting Auschwitz, vindt ze een onovertroffen medestander. 'Dit mag niet verdwijnen uit ons collectief geheugen.'

– Tekst Lies Van der Auwera

– Foto Johannes Van de Voorde

Simon Gronowski

- Doctor in de rechten, advocaat en jazzpianist
- Wist als kind te ontsnappen uit een trein naar Auschwitz
- Verloor zijn vader, moeder en zus in WOII
- Geeft wereldwijd toespraken

Ellen De Soete

- Kinderbegeleidster
- Getuigde in 2019 in de Canvasreeks 'Kinderen van het verzet'
- Richtte in 2022 de 8 mei-coalitie op, een samenwerking tussen middenveldorganisaties en personen uit de culturele en academische sector

In een zijstraat van de Brusselse Louizalaan woont en werkt Simon Gronowski. Samen met Ellen De Soete bekijkt hij foto's uit de oude doos. 'Dit is mijn zus Ita, een briljante pianiste', vertelt hij aan Ellen. Zij op haar beurt toont een foto van haar moeder op negentienjarige leeftijd. Niets op deze foto doet vermoeden dat dit jonge meisje volop actief was als verzetsstrijdster.

Simon, een levende brok geschiedenis, heeft op 93-jarige leeftijd nog een razend drukke agenda. Hij pleit nog af en toe als advocaat, speelt concerten als jazzpianist en getuigt op tal van scholen over zijn levensverhaal. En dat verhaal tart elke verbeelding.

GRONOWSKI: 'Als elfjarige jongen ben ik als bij wonder ontsnapt aan de dood. Op een dag werden mijn moeder, mijn zus en ikzelf opgepakt door de Gestapo. Mijn vader was op dat moment in het ziekenhuis, maar mijn moeder maakte de nazi's wijs dat hij al overleden was. Na een maand in Kazerne Dossin werd ik samen met mijn moeder op een beestenwagon gezet, het twintigste konvooi richting Auschwitz. We hadden geen flauw benul dat de trein ons naar de dood zou voeren.'

'Op een bepaald moment voelde ik dat de trein halt hield, we hoorden geschreeuw in het Duits en vuurschoten. Dat bleek een aanval van verzetsstrijders op het konvooi te zijn. Toen de trein weer verderreed, hebben enkele mannen in mijn wagon de deur kunnen openmaken. Mijn moeder zei me dat ik moest springen. En dat heb ik gedaan. Ik wachtte op mijn moeder, maar ze kwam niet. Ik was doodsbang. Als ik geweten had dat mijn moeder niet zou springen, zou ik het ook nooit gedaan hebben. De hele nacht heb ik gelopen, tot ik 's morgens in een Limburgs dorp aankwam. Daar heeft een rijkswachter, Jean, me opgevangen en ondergebracht in zijn huis. Mijn moeder is op de trein

gebleven en nadien vermoord in de gaskamers van Auschwitz. En ook mijn zus is daar vermoord.'

Haring en kabeljauw

Ellen, jouw moeder was als jong meisje in het verzet, hoe kwam dat?

DE SOETE: 'Op een dag komt mijn mama – toen 16 à 17 jaar – binnen in de keuken en haar broer is bezig op de keukentafel met wapens. Hij heeft haar meteen voor de keuze gesteld: *Ofwel doe je mee, ofwel zoeken we een andere oplossing.* Mijn moeder heeft geen seconde getwijfeld.'

'Aanvankelijk deed ze enkel kleine boodschappen, maar al gauw werden haar taken gevaarlijker. Zo ging ze met de fiets naar Zeebrugge om 'haring' of 'kabeljauw' halen, codetaal voor wapens en springstof. Op een bepaald moment is ze verraden. Stel je voor: ze was toen negentien jaar, naakt in een cel, gefolterd en gemarteld. Maar ze heeft nooit haar kameraden verraden.'

'Nadien is mijn moeder op de trein gezet. Maar die trein is nooit vertrokken. Spoorverzetsstrijders hadden de trein gesaboteerd. Toen de deuren opengingen, stond het perron vol machinegeweren. Er was een geheime ruil afgesproken: Duitse krijgsgevangenen tegen de mensen op de trein. Dus net als Simon is mijn moeder als bij wonder aan de dood ontsnapt.'

60 jaar zwijgen

Zowel jouw moeder als Simon hebben jarenlang gezwegen over de Tweede Wereldoorlog.

GRONOWSKI: 'Ik heb zestig jaar lang gezwegen. Tot mensen rondom mij me aanspoorden om mijn verhaal naar buiten te brengen. Nu ben ik niet meer te stoppen. Als er geen dreiging zou zijn van extreemrechts vandaag, dan zou ik me ook niet moe maken om al die scholen af te lopen.'

DE SOETE: 'Mijn moeder heeft meer dan 70 jaar gezwegen. Pas op het einde van haar leven begon ze te vertellen. Na haar dood ben ik in contact gekomen met heel wat andere kinderen van het verzet. Zo kwam ik te weten dat er in België 150 000 verzetsstrijders waren, van wie 15 000 vermoord zijn. Het leek alsof dat uit ons collectief geheugen verdwenen was. Tot 1974 was 8 mei een feestdag, maar nadien is dat wegbespaard door de regering-Martens. De dood van mijn moeder heeft het zaadje in mijn hoofd geplant om 8 mei weer in ere te herstellen als officiële feestdag. En zo is de 8 meicoalitie, een samenwerking tussen vakbonden, middenveldorganisaties en de culturele wereld ontstaan. Vorig jaar hielden we een eerste bijeenkomst in Breendonk.'

GRONOWSKI: 'Extreemrechts is de wieg van de haat, van het fascisme. Hoe moet je dat bestrijden? Niet met geweld, daar ben ik tegen. Wel door te stemmen op democratische partijen. En door scholing, informatie en herdenking. Ook de strijd van de 8 meicoalitie valt daaronder. Want dit mag nooit meer gebeuren.' ■

In heel wat sectoren zal het ACV tijdens de komende onderhandelingsronde alvast de herinvoering van 8 mei als feestdag op tafel leggen.

Op 8 mei houden tien culturele huizen een feestelijke herdenking. Het programma vind je op www.vrijop8mei.be

Bekijk de videoreportage op visie.net/video/8-mei

Minder bouwdrama's: zo weren we malafide en onbekwame aannemers

Bouwpromotor Sua Casa uit Roeselare liet minstens veertien gezinnen achter met half afgewerkte nieuwbouwwoningen. Het bedrijf werd ondertussen failliet verklaard. Volgens ACV bouw-industrie en energie (ACVBIE) is het aantal malafide en onbekwame aannemers flink toegenomen sinds 2019. Jammer genoeg met heel wat gedupeerden als gevolg.

– Tekst **Djorven Ariën**
– Foto **Geert De Rycke**

In 2019 werd de vestigingswet voor de bouwsector in Vlaanderen afgeschaft. Dat betekende dat voor elf bouwberoepen de vereiste beroepsbekwaamheden werden afgeschaft. Zo kan iedereen zichzelf bijvoorbeeld aannemer, metselaar of bekister noemen.

‘De wet bood consumenten bescherming. Nu kan iedereen zomaar starten zonder aan een kwaliteitslabel te voldoen of een diploma te hebben behaald’, zegt ACVBIE-voorzitter Patrick Vandenberghe.

‘Voor de kwaliteit van de bouwsector is dat geen goede zaak. Projecten worden verkocht, maar er is geen controle op de bekwaamheid van aannemers en onderaannemers die eraan beginnen. Zonder voorwaarden krijg je een gebrek aan kwaliteit. Wie failliet gaat kan bovendien zomaar opnieuw een firma starten en herbeginnen met dezelfde praktijken.’

Naast het verdwijnen van de vestigingswet betreurt Vandenberghe ook het teloorgaan van de registratieplicht. ‘Van geregistreeerde aannemers wist je dat ze geen fiscale of sociale schulden hadden. Vroeger had je een geregistreeerde aannemer nodig om te kunnen genieten van het verlaagde btw-tarief voor renovatiewerken of belastingvermindering voor energiebesparende investeringen. Dat was belangrijk voor de consument.’

Europese druk

‘Zowel de vestigingswet als de registratieplicht is onder druk van Europa afgeschaft,

maar er is onvoldoende in de plaats gekomen. Alles moest in functie van het gelijke speelveld, vrijheid van goederen en diensten en vrije marktwerking. Maar nooit is er een oefening geweest om criteria in te bouwen ter bescherming van de consument.’

‘Wij pleiten voor een correcte sector met een toetredingskader tot het beroep en de markt. De vestigingswet en de registratie uit het verleden werkten. De Vlaamse regering moet opnieuw werk maken van reglementering zodat niet iedereen zomaar kan starten. Zo krijg je kwaliteit en kunnen malafide praktijken worden uitgesloten.’ ■

Lymepatiënt Sandra is gedupeerde van een malafide bouwfirma: ‘Ik begrijp niet dat er zulke mensen bestaan’

Sandra uit Grembergen wou haar huis rolstoel-vriendelijk maken. Ze lijdt aan de ziekte van Lyme. Binnenkort zal ze allicht een rolstoel moeten gebruiken. Zij en haar man zijn 53 000 euro aan voorschotten kwijt. Ze wonen noodgedwongen in de garage, nadat de aannemer niet meer kwam opdagen. ‘Ze hebben ons huis gesloopt en ze zijn met ons spaargeld gaan lopen. Na drie maanden van werken kwamen allerhande excuses en uiteindelijk blijkt dat er niets in orde is. Al het werk dat ze deden, moet opnieuw gebeuren. De materialen voor de afwerking werden nooit besteld. We gaan ons geld nooit terugzien. Dit zal jaren duren. Ik begrijp niet dat er zulke mensen bestaan.’

Miljardenwinsten in voedingshandelsbedrijven vloeien vooral naar aandeelhouders en managers

Nadat supermarktketen Delhaize aankondigde 128 winkels in eigen beheer te verkopen aan zelfstandige uitbaters, zit het sociaal overleg er muurvast, maar ondertussen werpt een studie van ACV Voeding en Diensten een nieuw licht op de supermarktsector. ‘Cijfers van 10 000 detailhandelsbedrijven die neergelegd werden bij de Nationale Bank van België, tonen dat de bedrijfswinsten in de sector zijn gestegen van 521 miljoen euro in 2014 naar 698 miljoen euro in 2021, een stijging van 34 procent’, vertelt

Olivier Malay van de studiedienst van ACV Voeding en Diensten.

‘Alleen al in 2020 en 2021 heeft de sector 1,5 miljard euro aan operationele winsten verhoogd. Tegelijk zien we dat het merendeel van de winst gaat naar de aandeelhouders, managers en de geranten van de winkels. In 2021 kregen aandeelhouders alleen al 504 miljoen uitgekeerd. Managers en winkeluitbaters zagen tussen 2014 en 2021 hun bezoldiging

bijna verdubbelen, terwijl loonsverhogingen voor werknemers geblokkeerd of beperkt bleven. In tegenstelling tot wat we soms horen, zit de sector van de voedingshandel niet in slechte papieren’, stelt Steve Rosseel, woordvoerder van ACV Voeding en Diensten. ‘In deze omstandigheden is het ongepast om herstructureringen door te voeren ten nadele van de arbeidsvoorwaarden. Het enige doel van zulke herstructureringen is om de winst op te voeren die slechts enkelen ten goede komt.’ ■

ACV PROVINCIE ANTWERPEN

'Belastingsservice 2023!'

Elk jaar organiseert ACV provincie Antwerpen exclusief voor leden een belastingsservice. Telefonisch en fysiek. We starten op 6 juni 2023 met de belastingsservice.

Stap 1: Geef ACV provincie Antwerpen je mandaat

Geef ACV provincie Antwerpen je mandaat via de website van de federale overheidsdienst (FOD) Financiën. Hierdoor krijgt ACV provincie Antwerpen toegang tot je dossier in Tax-on-Web en tot je fiscale gegevens in MyMinFin.be. Op basis van deze gegevens kan ACV provincie Antwerpen op afstand je aangifte invullen en doorsturen naar de fiscus. Meer info (handleiding, filmpje, ...) kan je terugvinden op:

www.hetacv.be/acv-antwerpen/belastingen-2023 of scan de QR-code in dit artikel.

- Ben je niet zo handig in al die digitale zaken? Vraag hulp aan familie of vrienden!
- Heb je een gezamenlijke aangifte voor jou en je partner (getrouwd of wettelijk samenwonend), dan moeten zowel jij als je partner ons een mandaat verlenen. Laat dus ook je partner het mandaat in orde brengen!
- Heb je inwonende kinderen met eigen inkomsten? Dan moeten je kinderen ons ook een mandaat verlenen, zodat we kunnen nakijken of hij/zij al dan niet ten laste is.
- Let op, een fysieke afspraak maken kan enkel telefonisch (02 244 30 00) of aan het onthaal van het ACV-dienstencentrum in jouw regio.

Stap 2: je ontvangt een e-mail van ACV provincie Antwerpen

Vanaf 22 mei 2023 stuurt ACV provincie Antwerpen een e-mail naar de leden van wie het mandaat in orde is. In deze e-mail vind je de link naar onze online afsprakenagenda.

Stap 3: kijk welk soort aangifte je hebt?

Maak een afspraak tussen 6 en 29 juni 2023:

- indien je wel een 'Voorstel van Vereenvoudigde Aangifte' ontvangt
- indien je geen 'Voorstel van Vereenvoudigde Aangifte' ontvangt
- én indien je een Belgische aangifte als grensarbeider moet doen.

Let op: 1 afspraak = 1 belastingbrief

Tijdens een afspraak wordt 1 belastingbrief ingevuld.

- Ben je feitelijk samenwonend? Maak een aparte afspraak voor je partner.
- Ben je pas in 2022 gehuwd of wettelijk samenwo-

nend? Maak een aparte afspraak voor beide partners.

- Heeft je zoon of dochter in 2022 een inkomen ontvangen hoger dan € 7 272,50 bruto? Maak ook dan een aparte afspraak!

Voorwaarde voor een afspraak is een lidmaatschap bij het ACV!

Stap 4: maak een afspraak vanaf 22 mei 2023

Als je mandaat in orde is, krijg je van het ACV een mail met hierin de link naar de afsprakenkalender om een afspraak te maken tussen 6 en 29 juni 2023.

Open de 'belastingen afsprakenagenda' en kies op welke dag en uur een ACV-medewerker je mag bellen of wanneer je langs wil komen op een ACV-dienstencentrum. De fysieke afspraken zelf gaan enkel door in de kantoren van Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Herentals en Heist o/d Berg.

Stap 5: een medewerker van ACV provincie Antwerpen belt je of je begeeft je naar het ACV-dienstencentrum

- Een medewerker van ACV provincie Antwerpen belt je op het tijdstip van de afspraak om samen je belastingaangifte te overlopen en indien nodig aan te vullen of te verbeteren. Na jouw akkoord dient de ACV-medewerker jouw belastingaangifte in en bezorgt je een e-mail met het bedrag dat je terugkrijgt of moet bijbetalen.
- Of je komt langs op het tijdstip en op de locatie van jouw afspraak.

Tot slot: tot wanneer kan ik mijn aangifte doen?

- Papier aangifte: t.e.m. voor 30.06.2023 en via Tax-on-web voor 15.07.2023!
- OPGELET: ACV provincie Antwerpen vult ENKEL in de maand juni 2023 belastingbrieven in. DUS: maak een afspraak tussen 6 juni 2023 en 29 juni 2023!

Wat houdt een mandaat geven precies in?

Als je een mandaat geeft:

- kan je zelf nog altijd je aangifte in Tax-on-Web consulteren en/of aanpassen
- kan je wanneer je wil het mandaat ongedaan maken
- blijf je zelf verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens en het indienen van de aangifte. ■

Themagroep 'Sociale zekerheid'!

Op ons provinciaal congres op zaterdag 25 maart 2023 organiseerden we met de themagroep 'Sociale zekerheid' een speurtocht met 10 vragen.

Deze vragen gingen over de financiering, de uitdagingen en de verschillende takken van de sociale zekerheid. De hoofdprijs was een week-endje Vayamundo.

Proficiat Leila!

Zowel Leila als haar zus Inez, hebben als enige de zoektocht volledig juist ingevuld.

Verder nog een grote dank u wel aan ACV Bouw-Industrie & Energie voor de mooie hoofdprijs en aan ACV Meetea voor de troostprijs.

#ACV #socialezekerheid
#inspraakbeweging
#ACVcongres

VEILIGHEID EN WELZIJN OP HET WERK: buschauffeur Nick getuigt

Agressie is nefast voor het mentaal welzijn

Op 28 april is het Werelddag voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk. Met die dag wil de Internationale Arbeidsorganisatie de preventie van arbeidsongevallen en beroepsziekten extra onder de aandacht brengen. Hoe zit het met gezondheid en veiligheid op het werk bij buschauffeurs, die regelmatig in het nieuws komen met verhalen over agressie waar ze soms mee te maken krijgen? We vroegen het aan Nick, die al meer dan tien jaar werkt bij De Lijn in de regio Leuven.

→ Tekst Karin Kustermans → Foto Thierry Hebbelinck

Ik ben zelf nog niet het slachtoffer geweest van fysieke agressie, gelukkig maar. Collega's van mij hebben er al wel mee te maken gekregen. Het gaat dan vaak om groepjes jongeren, die zich sterk voelen als ze met een hele hoop zijn. Een-op-een komt het niet vaak tot fysieke agressie.'

'Verbale agressie komt wél vaak voor. Abonnementen die niet in orde zijn, zwartrijders, eten op de bus: het zijn situaties waarin discussies ontstaan, die vaak redelijk snel ontaarden in verbale agressie. Ik werk meer dan tien jaar als chauffeur voor De Lijn en ik heb dat echt zien veranderen. Vroeger was er veel meer respect. Als je vroeger bijvoorbeeld zei dat ze niet mochten eten op de bus, dan excuseerden ze zich: "Ah, sorry, meneer, dat wist ik niet." Nu gaan de mensen meteen in discussie. Ze weten ook: op een bepaald moment moet de chauffeur toch buigen. Je moet ten slotte wel op tijd op je bestemming zijn, je kan niet blijven discussiëren. Als je bus langer stil staat, krijg je heel de

bus tegen je, want het interesseert de andere passagiers niet of iemand met een broodje opstapt of dat zijn abonnement niet in orde is. Zij willen gewoon zo snel mogelijk aan het station zijn om op de trein naar Brussel te stappen. Eigenlijk kan je op zo'n moment niet anders dan het laten gebeuren. Anders ontaardt het en komt het misschien tot fysieke agressie.'

'De verbale agressie gaat ver. Mensen zijn vaak kleinerend. Maar soms gaat het veel verder. Een collega kreeg serieuze doodsb bedreigingen. Die jongen is een half jaar thuis geweest. Voor het mentaal welzijn is de agressie nefast. Er vallen regelmatig mensen uit, mensen die maanden thuis zitten na een geval van agressie of bedreigingen. Op sommige lijnen zien collega's er echt tegen op om aan een rit te beginnen. Soms hebben ze echt schrik. Er zijn chauffeurs die om die reden ritten wisselen.'

Rugklachten

'Vroeger hadden de chauffeurs veel last van rugklachten, maar

daar werkt De Lijn wel aan. De chauffeursstoelen worden beter en beter. Daarnaast krijgen we ook trainingen over hoe je het best in je stoel kan zitten. Ik ben zelf rugpatiënt. De eerste jaren dat ik voor De Lijn werkte, had ik voortdurend last van mijn rug. Dat kwam blijkbaar omdat ik een verkeerde houding aannam. Dat heb ik geleerd in de training van De Lijn. Sinds ik hun adviezen heb uitgeprobeerd, heb ik nooit meer last gehad.'

Lange dagen

Vermoeidheid blijft wel een issue. Soms moeten wij om vier of vijf uur 's ochtends beginnen en zijn we 's avonds om zes of zeven uur nog aan het rijden. En de dag erna moeten we dan weer zo vroeg opstaan. Dat is moordend. In het weekend ben ik helemaal uitgeput. Ik rijd tijdens de spitsuren. Ik sta 's ochtends op om de mensen naar het werk te brengen, en 's avonds breng ik ze terug naar huis. Daartussen zitten wel enkele uren dat ik niet rijd, maar dat is te kort om naar huis te gaan en wat te slapen.'

'Vrachtwagenchauffeurs worden gecontroleerd door middel van een tachograaf, wij niet. Wij hebben een dienstbeschrijf. Dat zegt bijvoorbeeld dat ik tot negen uur moet rijden, dan een kwartier stilstaan, om dan terug te vertrekken en te rijden tot elf uur enzoverder. Maar als dat kwartier aan file opgaat, rijd je gewoon verder.'

'Pauzes kunnen ook tot discussies leiden. Een chauffeur is vier uur aan het rijden, komt aan bij het station en gaat naar het toilet omdat dat stilaan dringend is geworden. Maar bij terugkomst in de bus klagen de passagiers dan wel eens: je bent hier op tijd aangekomen, maar nu vertrek je vijf minuten te laat. Als je dan zegt dat je naar het toilet moest, is daar weinig begrip voor.'

'Zelf heb ik een olifantenvel, ik laat dat niet zo binnenkomen. En gelukkig zijn er ook veel vriendelijke klanten, die met een glimlach op de bus stappen. Daar haal ik mijn energie uit.' ■

OPEN BRIEF

De Arbeidsdeal: de zoveelste politieke poging?

‘Als er geen vakbond op de werkvloer is om goede cao’s af te sluiten, dan blijft een instrument als de Arbeidsdeal vaak een lege doos.’ Dat zeggen ACV-afgevaardigden Bart Vanwetswinkel, Ronny Custers en Nico Paris van Heraeus Electro-Nite in Houthalen. Minister van Economie en Werk Dermagne mocht vorige week dan ook een open brief van zo’n 170 vakbondsmilitanten in ontvangst nemen.

– Tekst en foto **Vicky Jans**

Pittig

Aanleiding voor deze open brief waren twee vormingssessies van ACV Limburg waarbij de Arbeidsdeal, die vorig jaar november in het Staatsblad verscheen, onder de loep werd genomen. ‘Een pittige opleiding die heel wat discussie opleverde’, zegt Nico. ‘Uiteraard kan je nooit goed doen voor iedereen, maar wie de Arbeidsdeal kritisch bekijkt, weet dat hiermee de huidige problemen op de arbeidsmarkt niet verholpen worden.’

Realiteitszin

De Arbeidsdeal heeft onder meer de bedoeling de werk-privébalans te verbeteren. ‘Als je dan al meteen een waslijst van werknemers over het hoofd ziet, getuigt dat niet van veel realiteitszin’, zegt Ronny. ‘In een ploegensysteem moet je bijvoorbeeld niet afkomen met de vierdaagse werkweek want dan zit je om de haverklap met

een dubbele bezetting. En zo worden ook deeltijdse en half-tijdse werknemers, progressief tewerkgestelden, werknemers in complexe sectoren, in preciaire jobs ... vergeten.’

Pijnpunt

Wie niet wordt vergeten, moet dan weer stevig in zijn schoenen staan. ‘Als je al bekend bent met de inhoud van de Arbeidsdeal, ga jij dan op je werkgever afstappen en vragen om het één en ander in de praktijk om te zetten? Ga jij je werkgever op de vingers tikken wanneer dit niet gebeurt?’, vraagt Nico zich af. Daarmee komt meteen een ander pijnpunt van de Arbeidsdeal aan de oppervlakte. Sancties voor werkgevers die de regels links laten liggen, zijn er niet. ‘En waar sta je dan als werknemer?’

Concreet

‘Ook al is de Arbeidsdeal rijk aan goede intenties, zonder

een vakbond op de vloer om die om te zetten in deftige regels en afspraken, zal veel ervan een dode letter blijven’, zegt Bart. ‘Zo kan je bij ons bijvoorbeeld vanaf je 60ste tot je 63ste kiezen om 20% minder te werken ten aanzien van je huidige arbeidsregime met behoud van loon. De ‘Rugzak’, zoals ze dat hier noemen, bevat na je vertrek nog een bepaalde som die je bij een gewoon vertrek op vervroegd pensioen niet zou hebben. Zo maak je werkbaar werk concreet voor de mensen op de vloer’, geeft Bart als voorbeeld.

Waakhond

Bij de producent van meetapparatuur voor de staalindustrie kijken ze dan ook terug op een stevige syndicale traditie. ‘De vakbond is meer dan de waakhond op de vloer. Wij geven de juiste sturing mee aan onze werkgever omdat wij weten wat er leeft op de werkvloer’,

vertelt Bart. ‘En dat is niet de zoveelste holle slogan. Met een vakbond op de vloer kan je op maat van je sector, van je werkvloer werkbare afspraken maken die een wezenlijk verschil kunnen betekenen.’

Papier

Is er dan niets positiefs aan die Arbeidsdeal? ‘Toch wel. Heel wat werknemers zijn blij met het recht op deconnectie en het optrekken van de minimumtermijn voor de bekendmaking van de werkroosters van de deeltijdse werknemers met variabele werkroosters’, zegt Ronny. ‘Maar als er niemand is om die afspraken af te dwingen, is het ook maar weer de zoveelste papieren poging van de politiek om werk werkbaar te maken’, aldus Nico. ■

~ Lees de open brief op www.acv-limburg.be.

Oost-Vlaams congres ZET LIJNEN UIT

Op zoek naar ledeninspraak

Wat kunnen we doen om de inspraak van de leden in het ACV te verbeteren? Deze en andere vragen waren de inzet van het congres 'Inspraak in beweging' dat in Gent plaatsvond. De bedoeling was om te komen tot manieren om in veranderde tijden de inspraak in de vakbond op peil te houden en liefst nog te verbeteren. Dat vraagt om wat uitleg en die krijgen we van Chris Dierick en Rik Waumans, respectievelijk de militant-voorzitter en de militant-ondervoorzitter van ACV Oost-Vlaanderen.

→ Tekst Jan Maertens → Foto MARSELL → Illustratie Lise Vanlerberghe

Voor we eraan beginnen, misschien eerst wat duiding over de specifieke vakbondstaal: wat is een congres en wat is een militant?

RIK WAUMANS (lacht) → 'Dat is inderdaad iets wat we gemakkelijk over het hoofd zien: we gebruiken heel specifieke woorden die voor een buitenstaander moeilijk te begrijpen zijn. Onze vakbond is een ledenvereniging met ondersteuning van een beroepskader. Een militant is een vakbondsvrijwilliger. Het is een lid dat zich engageert. Dat kan zijn als vakbondsafgevaardigde op het werk, maar even goed in een ACV-bestuur in de gemeente of ruimere regio om te werken aan werknemersbelangen die het bedrijfsoverleg overstijgen.'

CHRIS DIERICK → 'Het congres is de zesjaarlijkse bijeenkomst van delegaties van alle militanten uit de provincie, uit de verschillende sectoren en regio's. Op die dag zetten we met alle vrijwilligers lijnen uit voor de komende jaren. Het is het eindpunt van een zorgvuldige voor-

bereiding: we bespreken in de aanloop alles in de besturen en iedereen krijgt de kans om inbreng te doen. Op het congres stellen we de resultaten voor.'

Duidelijk. Over het congres: Wat ik het goed samen dat het gaat over meegaan met de tijd?

CHRIS DIERICK → 'Daar heeft het veel mee te maken. De wereld is de afgelopen 50 jaar heel ingrijpend veranderd. Wij moeten ons aanpassen aan die veranderende tijden en gewoontes. Dat heeft het ACV altijd gedaan, al meer dan honderd jaar. Dat gaan we ook nu doen. Het belangrijkste blijft dat we als vakbond dicht bij onze leden staan, dat we weten wat er bij de mensen leeft en dat we het samen kunnen opnemen voor elkaar.'

RIK WAUMANS → 'Het is gezond om onze werking blijvend in vraag te stellen en dat doen we. Sociale interactie gebeurt meer en meer via schermen in plaats van in zalen. De coronapandemie heeft dat nog versneld. We vroegen ons af: Hoe kunnen we onze leden langs deze digitale

weg bevragen om tot meer gedragen standpunten te komen? Maar ook: Hoe bereiken en betrekken we onze leden die in een KMO werken, de vele uitzendkrachten, de fietskoeriers, onze leden met een migratieachtergrond? Hoe kunnen we jongeren op vandaag best aanspreken?'

Wat is het vervolg?

RIK WAUMANS → 'Ik beschouw het congres als het Oost-Vlaams ACV-nieuwjaar waarop we onze beste voornemens uitspreken om de komende jaren met extra aandacht te werken aan inspraak van zoveel mogelijk werknemers. Met de vaste hoop dat onze wensen wél uit-

komen (glimlacht). Daarom gaan we nu in tien regio's van de provincie werken aan diverse congresideeën. Het resultaat van onze besprekingen blijft geen dode letter, we gaan ermee aan de slag.'

CHRIS DIERICK → 'Ik vind het enorm belangrijk voor onze ledenbeweging dat er veel betrokkenheid van de leden is. Onze zoektocht en pogingen om onze leden te bevragen om hen zo goed mogelijk te kunnen vertegenwoordigen of hen warm te maken om hun lidmaatschap te verruimen tot een engagement, zijn essentieel om een representatieve en sterke basisvakbond te blijven. Om het met een citaat van Amerikaans filmmaker Michael Moore te zeggen: 'Democratie is geen kijksport, het is een participerend evenement. Als we niet meer participeren, houdt het op een democratie te zijn!'

~ Reacties? Welkom bij: iedereenacv@acv-csc.be

Op een congres over inspraak krijgt de zaal uiteraard het woord. Ook via interactieve polls konden de aanwezigen hun mening te kennen geven door een druk op de knop op hun GSM.

ACV WEST-VLAANDEREN IN DE BRES VOOR KMO-WERKNEMERS

Als de baas roept en scheldt

→ Tekst **Jeroen Pollet**

→ Foto **Mele Walters**

Met het plan van Delhaize om hun winkels in eigen beheer te verzelfstandigen komen opnieuw enkele pijnpunten bloot. Het meest zichtbare zijn de verschillende loon- en arbeidsvoorwaarden tussen de winkels in eigen beheer en de zelfstandige filialen. 'De onderliggende dynamiek zien we overal', vertelt Peter Debaenst van ACV West-Vlaanderen: 'Wie in een kleine onderneming werkt, heeft minder rechten.'

Tijdskrediet is bijvoorbeeld geen recht in een onderneming met minder dan tien werknemers. Het individuele opleidingsrecht, afgesproken in de arbeidsdeal, geldt pas vanaf meer dan 20 werknemers, ... 'En dat is nog maar het begin van het lijstje', gaat Peter verder.

Familiale sfeer

Dat betekent niet dat in een kmo werken alleen maar kommer en kwel is. 'In veel kmo's heerst er wederzijds begrip en is er een goede en familiale sfeer', vertelt Peter. 'Anderzijds stellen we wel vast dat er meer problemen zijn bij kmo's, bv. rond de toepassing van loon- en arbeidsvoorwaarden en arbeidsongevallen.'

Druk op werknemer

Kleine bedrijven hebben minder vaak werknemersafgevaardigden op de werkvloer. Peter: 'Daardoor kan de werkgever makkelijker druk zetten op een individuele werknemer. Dat is ook de vrees bij Delhaize: dat het personeel ondanks beloftes toch zal inleveren. Ook elders zien we dat die 'toffe, familiale sfeer' niet gegarandeerd is.' Zo is er het verhaal van Bart*, die zijn loopbaan in de jaren 80 in een kmo begon.

Streng, maar correct

'Het bedrijf was toen een typisch West-Vlaams familiebedrijf: de familieleden en een handvol medewerkers maakten

de dienst uit', steekt Bart van wal. 'Streng geleid, maar correct. Met een portie wantrouwen tegenover wie niet van de familie was. Op een bepaald moment verkocht de familie het bedrijf. Dat was wellicht nodig om de firma te doen groeien. Toen de nieuwe eigenaars de onderneming na een paar jaar doorverkochten, begonnen de problemen echter.'

Gespannen sfeer

'We dachten dat er opnieuw geïnvesteerd zou worden, maar de huidige ceo/eigenaar houdt de vinger op de knip. Daardoor worden er risico's genomen. Zelfs veiligheid wordt als verlo-

ren kosten gezien. De sfeer op de werkvloer is gespannen, de ceo roept en scheldt. Wie kritisch is - vaak mensen met veel ervaring en een lange staat van dienst binnen het bedrijf - wordt op een zijspoor gezet of ontslagen...', aldus Bart.

Opvolging kmo's

'Deze getuigenis is een pijnlijk voorbeeld van hoe de zaken verkeerd kunnen lopen wanneer er één of een handvol mensen over alles beslissen, zonder verdere inspraak. Dat risico is logischerwijs het

hoogst in de kleine ondernemingen. Wij zijn er als ACV ook voor de werknemers daar. We houden er de vinger aan de pols om hen gericht te kunnen bijstaan', reageert Peter. 'We informeerden hen al op verschillende manieren (via nieuwsbrieven, acties op kmo-zones, ...), maar zullen hen in de toekomst ook meer bevragen via bv. enquêtes, polls, interviews en focusgroepen.'

**Bart is een schuilnaam. Naam en adres bekend bij de redactie.*

~ **KMO-werknemers die graag mee willen praten, getuigen of hun visie geven, kunnen mailen naar peter.debaenst@acv-csc.be.**

Het ACV informeert regelmatig kmo-werknemers, zoals hier op een ontbijtactie in Lichtervelde (archieffoto).

Tv-maker bekend van *Iedereen Beroemd* en *Dwars door Amerika*

Wouter

Deboot

gevat
in 5
woorden

Vertrouwen

'Ik was altijd al gefascineerd in het doen en laten van mensen, in wat hen drijft. Wanneer je oprecht naar mensen luistert, dan komen de verhalen vaak vanzelf. Interesse kun je niet veinzen. Het mooiste compliment dat ik ooit kreeg, kwam van een blinde man die ik tijdens mijn eerste fietsreis voor *Iedereen beroemd* ontmoette. Hij zei mij: *Ik praat graag met jou. Uit je stem klinkt vertrouwen en rust. Zulke kleine momenten tekenen het leven. Iemand die je uitnodigt en tegen je zegt: Ga even zitten. Hoe is 't met jou? Daar hebben we allemaal nood aan.*'

Bergrit

'Wanneer ik mensen ontmoet die hun ziel blootleggen en een zwaar verhaal vertellen, dan ben ik daar soms even niet goed van. Dan komt de fiets goed van pas. Even een paar uur doortrappen en het als het ware achter mij laten. Het is belangrijk om even stil te staan, maar je mag er niet oneindig lang in blijven hangen. Het leven is net als een zware bergrit: soms moet je alles geven om boven te geraken. Daarna mag je zeker even stilstaan en genieten van het uitzicht, maar dan wacht alweer een lange en gevaarlijke afdaling waarbij je alert moet blijven. Als je te lang op je lauweren blijft rusten, sta je niet meer scherp.'

Echt

'We zijn het verleerd om buiten te komen en moeite te doen. Je kunt heel je leven vanuit je sofa regelen. Wil je een lief? Download Tinder. Wil je een huis? Surf naar een immosite. En ga zo maar door. Leven is ook het leven aangaan en af en toe eens de moeilijke weg bewandelen. Tegenwoordig is het *not done* om gewoon spontaan bij iemand langs te gaan. Alles moet eerst via Messenger of Instagram verlopen, terwijl er maar één echte communicatievorm is: *face-to-face*. Er schuilt zoveel meer waarheid in het non-verbale contact en iemands mimiek dan in emojis en gifjes.'

Postbode

'Telkens wanneer ik van een reis terugkom heb ik meer moeite om mij aan het jachtige ritme aan te passen. Bij ons in West-Vlaanderen wordt nogal vaak gezegd: *We moeten snel nog een beetje voortdoen*. Dat zegt veel over onze aard. We zijn een volk dat gejaagd is. Even rusten en tijd voor jezelf hebben is bijna een doodzonde. Ik was graag een postbode geweest uit de oude tijd. Bij mensen binnenspringen tijdens je ronde, een koffietje hier, een babbeltje daar ... Nu loopt iedereen met een tikkende klok door het leven. Dat kan toch niet zijn waar het leven om draait?'

Avontuur

'Ik ben enorm geschrokken van wat het vaderschap met mij deed. Waar ik vroeger niet kon wachten om weer op avontuur te trekken of zelfs om naar het buitenland te verhuizen, heb ik nu een zoon die binnenkort drie jaar wordt en een dochtertje van tien weken. Daar is geen fietsavontuur tegen bestand. Dat is je alles. Ik lig daar wel eens wakker van, want ik wil dat mijn kinderen een goede toekomst hebben. Maar het is ook niet zo dat ik nooit meer iets ga doen. Ik zie in mijn zoon de ontdekkingslust terug die ik als kind al had. Wie weet komt dus na *Met de wind mee* wel *Met het kind mee*.' (lacht)

~ *Met de wind mee*, elke donderdag om 20u50 op Een en op VRT MAX.

~ Tekst **Dominic Zehnder** ~ Foto **VRT**

WEST-VLAANDEREN

